

DSP(2008)15

25 червня 2008 р.

План дій Ради Європи для України 2008 – 2011

Документ підготував Директорат стратегічного планування

Зміст

Вступ	3
I. ЗАХИСТ ТА СПРИЯННЯ ПРАВАМ ЛЮДИНИ	5
1.1. Посилення застосування Європейської конвенції з прав людини	5
1.2. Свобода слова й інформації і свобода ЗМІ.....	7
1.3. Боротьба із проявами жорстокого поводження	7
1.4. Захист прав національних меншин	8
II. ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА	8
2.1. Підписання й/або ратифікація правових документів РЄ	9
2.2. Незалежність та функціонування судової системи	9
2.3. Боротьба з корупцією, організованою злочинністю та тероризмом	10
III. ВИБОРИ.....	12
3.1. Підтримка з метою вдосконалення виборчого законодавства та практики	12
3.2. Підтримка громадського обговорення міжнародних стандартів демократичних виборів	13
IV. СПРИЯННЯ ДЕМОКРАТИЧНИМ ПРОЦЕСАМ. ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОСТІ Й НАЛЕЖНЕ ВРЯДУВАННЯ НА МІСЦЕВОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ.....	13
4.1. Місцева демократія.....	14
4.2. Громадянське суспільство.....	16
4.3. Посилення кадрового потенціалу.....	16
V. СПРИЯННЯ СОЦІАЛЬНІЙ ЄДНОСТІ	17
5.1. Європейська соціальна хартія.....	18
5.2. Європейський Кодекс соціального забезпечення	19
5.3. Підвищення рівня поінформованості щодо соціальної єдності	19
5.4. Розробка концепції та практики участі громадян і пацієнтів у процесі ухвалення рішень, що мають стосунок до охорони здоров'я, та підготовка проекту Національного плану дій на убезпечення пацієнтів	19
5.5. Трудові мігранти – поглиблення їхньої інтеграції та керування міграційними процесами	20
5.6. Здійснення Плану дій Ради Європи для вирішення проблем людей з особливими потребами	20
5.7. Розробка та здійснення комплексного Національного плану для ромів	21
VI. МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ, КУЛЬТУРА, ОСВІТА, МОЛОДЬ ТА СПОРТ	22
6.1. Міжкультурний діалог за допомогою освіти	22
6.2. Захист та сприяння культурному й природному розмаїттю.....	25
6.3. Політика щодо молоді.....	26
6.4. Спорт	27

Вступ

У взаємодії з органами влади України Рада Європи успішно здійснила вже кілька програм співробітництва з Україною, причому деякі з них ще на етапі, який передував її вступу до Організації. Пропонований новий План дій спирається на досягнення попередніх систем співробітництва, зокрема Плану дій на 2005–2008 рр., і спрямований на зміцнення співробітництва з метою сприяння українським органам влади в реалізації європейських прагнень країни та виконанні її зобов'язань перед Радою Європи.

Ці зобов'язання, що їх Україна взяла на себе вступивши до Організації, зафіксовані в Висновку Парламентської Асамблеї № 190 (1995). У Резолюції 1346 (2003) Парламентська Асамблея дійшла думки, що, попри помітний прогрес у законодавчій царині з моменту ухвалення Резолюції № 1262 (2001), країна ще не виконала всіх тих зобов'язань і обов'язків, які вона взяла на себе, стаючи державою-членом. У Резолюції № 1466 (2005) Асамблея відзначила подальший істотний прогрес, включаючи й факт набрання чинності новими Кодексами – Цивільно-процесуальним і Адміністративного судочинства, а також Законом про державне фінансування політичних партій.

Власні рекомендації щодо шляхів подальшого зміцнення демократії, верховенства права і прав людини у країні сформулювали також Комісар Ради Європи з прав людини¹ та Конгрес місцевих і регіональних влад Ради Європи².

Загалом, в межах постійного процесу моніторингу виконання з боку України зобов'язань, узятих на себе після приєднання, Рада Європи та різні її органи і далі розвиватимуть діалог з державними органами всіх рівнів.

Рада Європи та українські органи влади спільно розробили пропонований План дій за сприяння Офісу Представника Генерального секретаря Ради Європи з питань координації програм співробітництва (ПГС). У ньому передбачено комплексний пакет пріоритетних заходів Організації, спрямованих на повнішу гармонізацію українського законодавства, інститутів і практики з європейськими стандартами у таких галузях компетенції Ради Європи, як права людини, демократія та верховенство права.

Пропонований План дій ставить за мету збільшити взаємодію на таких напрямках, як виборча реформа; боротьба з корупцією в політичній, економічній і адміністративній царинах; реформа системи правосуддя та правоохоронних органів; засоби масової інформації, захист меншин; зміцнення демократичної політичної культури й плюралізму в суспільстві; соціальна єдність, освіта, культура, молодіжна політика й спорт. Він також формує основу для співробітництва в таких галузях, як місцева демократія та пенітенціарна реформа.

Слід зазначити, що, як тепер вважають, Конституція містить низку положень, що можуть потребувати додаткового з'ясування. Вирішення відповідних питань сприяло би зміцненню демократичних інститутів та плюралістичної демократії в Україні. Венеціанська комісія наразі бере участь у здійсненні кількох заходів в Україні, як, наприклад, конституційна і виборча реформи, та надаватиме українським установам експертну допомогу.

---

¹ Звіт Комісара з прав людини за підсумками візиту до України (CommDH (2007) 15)

² Звіт Конгресу щодо стану місцевої і регіональної демократії місцевих та регіональних влад (CG (8) 22 Part II)

У процесі співробітництва слід також урахувати потребу виходити за межі столиці, глибше залучати регіони, зокрема завдяки здійсненню проектів із місцевої демократії. Розширення географії заходів може зажадати вдосконалювання організаційних механізмів і додаткових витрат, однак їх окупить та користь, що її принесе вихід на регіональний рівень, організований так, щоб допомогти в подоланні регіональних бар'єрів і посиленні впливу регіонів.

Сприяння Україні в заявленому нею прагненні відповідати Копенгагенським критеріям може бути забезпечене наданням додаткової цільової допомоги в рамках системного тристороннього співробітництва між Радою Європи, Європейським Союзом і українськими органами влади.

Відкриття офісу Представника Генерального секретаря Ради Європи з координації програм співробітництва вже сприяло істотному посиленню цього процесу. Більш глибока й погоджена координація, здійснювана на місці, що забезпечує краще виконання програм, може принести користь і співробітництву з Європейським Союзом. І офіс ПГС, і Бюро інформації Ради Європи сприятимуть підвищенню іміджу співробітництва Ради Європи з Україною та його результатів, а також забезпеченню того, що Організація матиме змогу весь час сприяти Україні в її просуванні до повної інтеграції в Європу як держави, що неухильно дотримує прав людини, принципів плюралістичної демократії й верховенства права.

Пропозиції щодо співробітництва представлені під шістьма основними напрямками співробітництва, у кожному з яких наведено перелік розташованих у хронологічному порядку конкретних проектів та режим фінансування.

План дій – стратегічно важливий механізм, розрахований приблизно на тридцять шість місяців, у якому об'єднано заходи, фінансовані з ординарного бюджету Організації, заходи, фінансовані в рамках спільних програм Європейської Комісії/Ради Європи (ЄК/РЄ) й добровільних внесків (ДВ), а також види допомоги, фінансовані з бюджету Венеціанської Комісії Ради Європи.

План дій регулярно переглядатиметься з метою оцінки ходу реалізації вже схвалених проектів та включення інших відповідних проектів. Уже передбачено, що пізніше до плану буде включено пропозиції щодо реформи пенітенціарної системи та міжпарламентського співробітництва.

Фінансування

Пропонований на 2008–2011 рр. План дій передбачає заходи на розвиток триваючого співробітництва між Радою Європи й Україною та посилення співробітництва в ключових пріоритетних напрямках.

Аналіз існуючих заходів і проектів співробітництва спричинив частковий перерозподіл наявних ресурсів відповідно до пріоритетів співробітництва.

Триваючі спільні програми ЄК/РЄ також будуть переглянуті з урахуванням обмежень, що випливають із договорів з Європейською комісією.

Для підтримки нових дій та розширення царини співробітництва знадобиться додаткове фінансування. Рада Європи вишукуватиме джерела такого фінансування як у рамках нових спільних ініціатив ЄК/РЄ, так і в рамках добровільних пожертв із боку держав-членів РЄ і держав зі статусом спостерігача.

I. ЗАХИСТ ТА СПРИЯННЯ ПРАВАМ ЛЮДИНИ

Україна – одна із країн, на які припадає найбільша кількість заяв в Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ), при цьому найбільш типовими причинами для цього є строки провадження в цивільних і кримінальних справах, невиконання рішень національних судів, порушення принципів правової передбачуваності й незалежності суду, тривалість попереднього ув'язнення й проблеми, пов'язані з утриманням під вартою (якість приміщень, медичного обслуговування тощо). У зв'язку з цим потрібно посилювати можливості для здійснення положень Європейської конвенції з прав людини (ЄКПЛ). Необхідно й далі докладати зусилля на ниві навчання ключових професійних груп із питань ЄКПЛ. Варто організувати додаткове навчання щодо стандартів ЄКПЛ і практики ЄСПЛ для суддів, прокурорів, адвокатів, посадових осіб правоохоронних органів, неурядових організацій (НУО), працівників секретаріатів Уповноваженого ВР із прав людини й Урядового вповноваженого у справах ЄСПЛ, працівників установ кримінально-виконавчої системи. Також варто продовжувати заходи співпраці щодо виконання рішень ЄСПЛ.

Європейський Комітет із запобігання катувань (КЗК) у своїх звітах указав на наявність серйозної проблеми – жорстокого поводження з особами, затриманими працівниками органами внутрішніх справ (ОВС). На цю же проблему вказував і Комісар з прав людини РЄ, Комітет з ООН проти катувань та інші міжнародні організації. Ситуацію ускладнює відсутність ефективної системи розслідування скарг на жорстоке поводження. З огляду на це доконечно треба докласти цілеспрямованих зусиль для боротьби з жорстоким поводженням та безкарністю винних у ньому в Україні й налагодити механізми й процедури ефективного розслідування таких скарг відповідно до стандартів КЗК, практики ЄСПЛ та інших міжнародних документів.

Певні досягнення, що стосуються законодавчої бази, мали місце й у секторі ЗМІ, однак ряд законів вимагають унесення змін. Діяльність у сфері ЗМІ охопить три основних елементи: 1) законодавчу базу; 2) прийняття Кодексу професійного поводження журналістів та підвищення стандартів їхньої роботи; 3) удосконалення взаємодії й діалогу між ЗМІ, громадянським суспільством та державними інститутами.

В цій царині вже здійснюються або запропоновано здійснити такі проекти:

1.1. Посилення застосування Європейської конвенції з прав людини

Проект 1. Підвищення рівня захисту й дотримання прав людини завдяки посиленню потенціалу окремих цільових груп (правників – суддів, прокурорів, адвокатів) і інститутів України (включно з Урядовим уповноваженим у справах ЄСПЛ) щодо використання в повсякденній роботі європейських стандартів і норм у царині прав людини

Тривалість:

грудень 2006 – грудень 2008

Статус реалізації:

триваючий проект

Партнери:

Конституційний Суд, Верховний Суд, Академія суддів, Генеральна прокуратура, Секретаріат Урядового уповноваженого у справах ЄСПЛ, Українська асоціація адвокатів, Український союз адвокатів

Цілі:

підвищення рівня європейської культури прав людини в країнах Південного Кавказу й Україні з огляду на їхнє прагнення ввійти до складу Європейського Союзу або встановити тісніші зв'язки з ним шляхом удосконалення освіти, навчання, моніторингу й обізнаності щодо європейських стандартів прав людини, а також посилення дієвості міжнародних механізмів захисту прав людини, зокрема завдяки сприянню дотриманню й здійсненню положень Європейської соціальної хартії (переглянутої);

надання підтримки Україні й Південному Кавказу в розробці керівних принципів політики в сфері освіти з метою, серед іншого, зміцнення принципів демократичного громадянства, плюралістичної демократії й прав людини, шляхом розвитку діалогу між різними культурами й конфесіями в освітніх закладах;

посилення захисту й дотримання прав людини шляхом зміцнення законодавчої бази й потенціалу окремих цільових груп і інститутів України у використанні в їхній повсякденній роботі європейських стандартів і норм у царині прав людини;

досягти цих цілей заплановано завдяки наданню експертної підтримки національним органам влади, неурядовим організаціям і громадянському суспільству за трьома широкими напрямками у віданні РС: навчання з прав людини; освіта з прав людини та підвищення обізнаності щодо європейських стандартів прав людини.

Проект 2. Формування активної мережі незалежних позасудових правозахисних структур (багатостороння Програма)

Україна є одним з бенефіціаріїв Спільної програми ЄК/РС «Формування активної мережі незалежних позасудових правозахисних структур» (участь у Програмі беруть 13 країн Східної й Південно-східної Європи).

Тривалість: січень 2008 – грудень 2009.
Статус реалізації: триваючий проект
Цілі:

програму спрямовано на розвиток потенціалу національних позасудових правозахисних структур, зміцнення їхньої незалежності та зв'язків між ними (цей спільний проект було ініційовано Комісаром РС з прав людини).

Проект 3. Підвищення потенціалу окремих цільових груп (правників: суддів, прокурорів, адвокатів) і інститутів України у використанні в їхній повсякденній роботі європейських стандартів і норм у царині прав людини

Тривалість: січень 2009 – грудень 2010
Статус: Генеральний директорат з прав людини та правових справ (DG-HL) (попередня пропозиція)
Партнери: Конституційний Суд, Верховний Суд, Академія суддів, Генеральна прокуратура, Українська асоціація адвокатів, Український союз адвокатів, Вищий Адміністративний Суд та неурядові організації
Цілі:

розвиток досягнень СП «Сприяння культурі прав людини» та підвищення рівня європейської культури прав людини в Україні шляхом розвитку освіти, навчання, моніторингу й

обізнаності щодо європейських стандартів прав людини на основі досягнутих результатів та досвіду згаданого вище триваючого проекту, а також зосередження зусиль на напрямках, що найбільше цього потребують;

подальший розвиток механізмів захисту й дотримання прав людини шляхом зміцнення законодавчої бази та посилення потенціалу окремих цільових груп та інститутів в Україні у використанні в їхній повсякденній роботі європейських стандартів і норм у царині прав людини;

досягнути цих цілей заплановано завдяки наданню експертної підтримки національним органам влади, неурядовим організаціям та громадянському суспільству за трьома широкими напрямками у віданні РС: навчання з прав людини; освіта з прав людини та підвищення обізнаності щодо європейських стандартів прав людини.

1.2. Свобода слова й інформації і свобода ЗМІ

У цій царині запропонований такий проект:

Проект 1. Сприяння європейським стандартам в українському медійному середовищі

<i>Тривалість:</i>	серпень 2008 – квітень 2010
<i>Статус реалізації:</i>	триваючий проект
<i>Партнери:</i>	Національна комісія з утвердження свободи слова та розвитку інформаційної галузі, Міністерство юстиції, Верховна Рада
<i>Цілі:</i>	

загальною метою проекту є підвищення стандартів журналістики для забезпечення ліпшого інформування української громадськості про політичні й соціальні процеси в Україні. Задля її досягнення проект здійснюватиметься в трьох різних, але взаємозалежних напрямках:

подальша підтримка процесу зміцнення законодавчої бази діяльності ЗМІ;

підвищення етичних стандартів журналістської професії;

підтримка постійного діалогу між ЗМІ, громадянським суспільством та органами державної влади.

1.3. Боротьба із проявами жорстокого поводження

Пропонується такий проект:

Проект 1. Удосконалення механізмів реагування національних органів влади на твердження про жорстоке поводження в діяльності правоохоронних органів і органів слідства

Цей проект є складником запропонованої Спільної програми ЄК/РС «Боротьба з жорстоким поводженням», що охоплює країни Південного Кавказу, України й Молдови.

<i>Тривалість:</i>	24 місяці; початок: січень 2009 (орієнтовно)
--------------------	--

Статус реалізації:
Партнери:

проект запропоновано; ведуться переговори з ЄК.
Генеральна прокуратура, Міністерство внутрішніх справ, наглядові, слідчі органи та органи з розгляду скарг, установи виконавчої, законодавчої та судової влади, Секретаріат Уповноваженого ВР з прав людини, адвокатські союзи, органи ОРСАТ, Державний департамент з питань виконання покарань, НУО

Цілі:

підвищення дієвості розслідування на національному рівні тверджень про факти застосування катувань із наголошенням на важливості застосування належних санкцій у випадку, коли провину доведено, та протидія будь-яким проявам безкарності. В основу проекту буде покладено практику Європейського суду з прав людини та рекомендації Європейського комітету із запобігання катувань.

1.4. Захист прав національних меншин

Пропонується такий захід:

Проект 1. Посилення потенціалу органів державної влади щодо питань меншин

Тривалість:

січень 2008 – грудень 2008

Статус реалізації:

триваючий проект

Партнери:

Державний комітет у справах національностей та релігій, інші органи державної влади

Цілі:

приведення законодавства в царині захисту національних меншин у відповідність до європейських стандартів

II. ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА

На саміті ЄС – Україна, проведеному в Києві 14 вересня 2007 року, було знову підтверджено потребу подальшого утвердження верховенства права, реформування судової влади та боротьби з корупцією в Україні – не в останню чергу для поліпшення ділового й інвестиційного клімату в країні. Сторони підкреслили важливість виконання переглянутого Плану дій у сфері юстиції, свободи й безпеки, схваленого Радою співробітництва ЄС – Україна 18 червня 2007 року.

У переглянутому Плані дій у сфері юстиції, свободи й безпеки (JLS), що обговорювався на засіданні міністерської «трійки» «ЄС – Україна» 4 жовтня 2007 року, констатовано, що найголовнішою проблемою й стратегічною метою цього співробітництва є «подальша взаємодія з Україною з метою забезпечення застосування принципів верховенства права, незалежності та ефективності судової влади, включаючи доступ до правосуддя й належного управління».

Цей переглянутий План дій окреслює кілька погоджених напрямків та цілей у сфері співробітництва й імплементації, серед яких і питання, пов'язані із системою правосуддя.

Подальший розвиток у ньому одержав Пункт IV «Юстиція» та заходи, які слід розпочати для розв'язання проблем судової влади в Україні.

У цій царині вже здійснюються або запропоновано здійснити такі проекти:

2.1 Підписання й/або ратифікація правових документів РЄ

Сприяння ратифікації:

- Європейської Конвенції про транскордонне телебачення й Додаткового протоколу до неї;
- Європейського кодексу соціального забезпечення (проекти допомоги включено в Додаток);
- Нератифікованих ще статей Європейської Соціальної Хартії (див. Розділ V);
- Конвенції Ради Європи щодо протидії торгівлі людьми;
- Конвенції Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму;
- Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та зловживань;
  - Другого додаткового протоколу до Європейської конвенції про взаємну допомогу в кримінальних справах.

(Витрати покриваються за рахунок триваючих заходів).

2.2. Незалежність та функціонування судової системи

Проект 1. Підтримка реформи судової системи

Тривалість:

червень 2008 – грудень 2010

Статус реалізації:

триваючий проект.

Партнери:

Вища рада юстиції, Верховний Суд, Державна судова адміністрація, Міністерство юстиції та інші установи, представлені в Керівному комітеті, Академія суддів, Вищий адміністративний суд (має бути підтверджено)

Цілі:

загальна мета Програми – надання сприяння в процесі утвердження незалежної, безсторонньої, ефективної та професійної судової влади в Україні, а також забезпечення можливостей для перетворення української судової влади на прозору та справедливу судову систему, що буде доступною для всіх громадян, та функціонуватиме ефективно й прозоро стосовно громадян і громадянського суспільства;

погоджені дії матимуть місце на трьох головних напрямках: доступ до правосуддя, результативна робота судової влади та прозорість і звітність судової системи;

проект спрямовано на утвердження справедливого доступу до правосуддя для всіх на основі верховенства права й поваги до загальноєвропейських демократичних цінностей та стандартів. Результатом його буде подальше підвищення якості судових рішень, забезпечення гарантій незалежності суддів та значне зміцнення довіри й рівня задоволеності громадян;

буде розглянуто можливість співпраці з Академією суддів та Вищим адміністративним судом України.

2.3. Боротьба з корупцією, організованою злочинністю та тероризмом

У цій царині вже здійснюються або запропоновано здійснити такі проекти:

Проект 1. Проект протидії корупції в Україні

Тривалість: червень 2006 – липень 2009
Статус реалізації: триваючий проект
Партнери: Міністерство юстиції як головний партнер, Міністерство внутрішніх справ, Служба безпеки, Генеральна прокуратура

Цілі:

сприяння запобіганню й стримуванню корупції для того, щоб вона й далі не підривала довіри громадськості до державного ладу та судової системи, принципів демократії, верховенства права та процесів соціально-економічного розвитку в Україні;

зміцнення стратегічних та інституційних рамок протидії корупції в Україні;

посилення потенціалу в сфері запобігання корупційним явищам;

удосконалення правової бази протидії корупції та посилення заходів з ефективного й безстороннього застосування кримінального законодавства щодо корупції.

Проект 2. Україна – Проект проти відмивання грошей та фінансування тероризму

Тривалість: травень 2006 – квітень 2009
Статус реалізації: триваючий проект
Партнери: Державний комітет фінансового моніторингу як головний партнер, Міністерство внутрішніх справ, Служба безпеки, Генеральна прокуратура, Національний банк, Державна комісія цінних паперів та фондового ринку, Державна комісія з реформування ринків фінансових послуг

Цілі:

сприяння запобіганню й боротьбі з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму в Україні відповідно до європейських та інших міжнародних стандартів і кращих зразків практики завдяки:

приведенню законодавства України у відповідність до 3-ї Директиви ЄС про запобігання використанню фінансової системи для відмивання грошей або фінансування тероризму й Конвенції Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму;

посиленню кадрового потенціалу ключових інститутів у системі протидії відмиванню грошей в Україні (Державний комітет фінансового моніторингу, правоохоронні органи, наглядові/регуляторні органи в судовій та фінансовій системах);

розвитку організаційної й технічної інфраструктури системи протидії відмиванню грошей та фінансуванню тероризму.

Проект 3. Міжнародне співробітництво в кримінальних справах

Тривалість: грудень 2005 – листопад 2008
Статус реалізації: триваючий проект
Партнери: Міністерство юстиції, Генеральна прокуратура
Цілі:

посилення здатності України повністю впровадити європейські угоди про співпрацю в кримінальних справах;

посилення кадрового та інституційного потенціалу Міністерства юстиції (Мін'юсту) і Генеральної прокуратури (ГПУ) в сфері міжнародного співробітництва в кримінальних справах;

сприяння формуванню зв'язків та прямих контактів між посадовими особами Міністерства юстиції та Прокуратури з їхніми колегами із сусідніх та інших європейських країн.

Проект 4. Європейські стандарти боротьби зі злочинністю

Тривалість: січень 2008 – грудень 2009
Статус реалізації: триваючий проект
Партнер: Міністерство внутрішніх справ
Цілі:

розробка дійових заходів боротьби зі злочинністю, зокрема економічною й організованою;

забезпечення їхнього належного здійснення та ефективного міжнародного співробітництва;

розробка стандартів щодо законів, процедур та суб'єктів у системі кримінального правосуддя;

забезпечення гарантій захисту людської гідності в ситуаціях, пов'язаних з триманням під вартою, та додержання європейських стандартів у системі правоохоронних органів, формування відновлювального правосуддя та заходів запобігання злочинності.

Проект 5. Зміцнення й захист прав жінок та дітей

Тривалість: вересень 2008 – серпень 2010
Статус реалізації: проект запропоновано; ведуться переговори з ЄК.
Партнери: Секретаріат Президента, Міністерство юстиції, Верховна Рада, суди, прокуратура, Міністерство внутрішніх справ, Міністерство праці та соціальної політики, Міністерство у справах сім'ї, молоді та спорту, соціальні служби

Цілі:

аналіз і підвищення рівня відповідності існуючих законів та практики України в царині гендерної рівності й прав дитини та сприяння запобіганню сексуальної експлуатації й насильства над дітьми відповідно до переглянутої Соціальної хартії, Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та зловживань, та інших відповідних європейських документів. Сприяння зокрема ратифікації з боку України Конвенції Ради Європи щодо протидії торгівлі людьми.

III. ВИБОРИ

У світлі наступних президентських виборів в Україні Рада Європи готова надати допомогу в передвиборний період – як і в 2007 році – у справі сприяння вільним та справедливим виборам, що могло б набути вигляду окремого Плану дій. В 2007 році допомога з боку Ради Європи мала два головних складники: технічне сприяння та допомога в сфері законодавчої роботи, що тоді здійснювала Венеціанська Комісія, а також громадські обговорення питань щодо демократичних стандартів виборів, організовані у взаємодії з партнерами із громадянського суспільства. Втім, призначення дострокових виборів в 2007 році спричинило відтермінування деяких заходів.

У відповідь на прохання українських органів влади (Верховної Ради та Міністерства юстиції) Рада Європи могла б у 2008-2009 рр. надати допомогу при підготовці Єдиного виборчого кодексу України. В березні 2008 року ВР створила Робоча групу з розробки проекту Кодексу й представники влади звернулися до Венеціанської Комісії із запитом про надання допомоги цій Робочій групі.

Допомога в зв'язку з наступними президентськими виборами могла би бути надана Центральній виборчій комісії й Вищому адміністративному суду – в вигляді зміцнення їхнього потенціалу та підготовки членів виборчих комісій і суддів судів, що розглядають скарги й апеляції у виборчій сфері.

На додаток до роботи над виборчим законодавством Рада Європи могла б також надати свою підтримку проведенню громадських обговорень із питань демократичних виборів за участю представників громадянського суспільства, зокрема в зв'язку з Форумом заради майбутнього демократії, який відбуватиметься в Києві 2009 року.

У цій царині здійснюються або запропоновано здійснити такі проекти:

3.1. Підтримка з метою вдосконалення виборчого законодавства та практики

Проект 1. Удосконалення виборчого законодавства та практики

<i>Тривалість:</i>	червень 2008 – грудень 2010
<i>Статус реалізації:</i>	триваючий проект
<i>Партнери:</i>	Центральна виборча комісія, Верховна Рада, Міністерство юстиції

Цілі:

удосконалення виборчого законодавства та практики;

надання допомоги при розробці проекту Виборчого кодексу України та законодавства про референдуми з метою приведення національного законодавства у відповідність до європейських стандартів.

Проект 2. Сприяння зміцненню потенціалу Центральної виборчої комісії України та навчання посадових осіб виборчої системи й суддів

Тривалість: червень 2008 – грудень 2010
Статус реалізації: проект запропоновано фінансувати за рахунок ДВ
Партнери: Центральна виборча комісія, Вищий адміністративний суд

Цілі:

навчання членів виборчих комісій та суддів: виборче законодавство в Україні постійно змінюється. За таких обставин існує потреба в наданні технічної допомоги органам, відповідальним за вибори, з метою гарантувати належне навчання членів низових виборчих комісій та суддів різних інстанцій;

надання інформації щодо ліпших зразків практики та існуючих правових норм з метою поширення інформації про європейські стандарти у виборчій царині й забезпечення можливості ознайомитися з висновками й дослідженнями Венеціанської Комісії керівництву виборчих комісій та суддям в Україні; відповідні документи, що формують такі стандарти, та висновки слід перекласти українською мовою.

3.2. Підтримка громадського обговорення міжнародних стандартів демократичних виборів

Проект 1. «Круглі столи» з питань міжнародних стандартів демократичних виборів

Тривалість: січень 2009 – червень 2009
Партнери: Лабораторія законодавчих ініціатив, Комітет виборців України

Цілі:

підтримка обговорення європейських демократичних стандартів проведення виборів за участю представників громадянського суспільства;

привернення уваги до найбільш важливих проблем, що постали в зв'язку з попередніми виборами.

**IV. СПРИЯННЯ ДЕМОКРАТИЧНИМ ПРОЦЕСАМ.
ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОСТІ Й НАЛЕЖНЕ ВРЯДУВАННЯ НА
МІСЦЕВОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ**

Сприяння демократичним процесам пов'язане щонайменш із двома пріоритетними напрямками роботи Ради Європи – місцевою демократією та громадянським суспільством.

На своєму 14-му засіданні в Будапешті в лютому 2005 року Конференція міністрів європейських країн, відповідальних за місцеве та регіональне врядування, поставила за мету «побудувати належне місцеве та регіональне врядування». Держави-члени йтимуть до цієї мети шляхом співпраці в рамках Ради Європи над реалізацією Будапештського порядку денного на 2005–2010 рр. Його було підтримано на 3-й Зустрічі глав держав та урядів країн-членів Ради Європи в травні 2005 року, а хід його виконання став предметом попереднього аналізу на 15-му засіданні Конференції міністрів у Валенсії в жовтні 2007 року.

Розвиток громадянського суспільства залишається одним із пріоритетів Ради Європи в сфері сприяння демократичному розвитку та належному врядуванню в Україні. Організації громадянського суспільства відіграють ключову роль у залученні громадян у процеси ухвалення рішень та контролю, у тому числі за допомогою активного діалогу з органами законодавчої й виконавчої влад.

Конференція міжнародних неурядових організацій Ради Європи (МНУО) звертає особливу увагу на вдосконалення та функціонування нормативно-правової бази громадянського суспільства як на важливий елемент утвердження прав громадян та участі громадськості в політичних, економічних та соціальних сферах. Зміцнення відносин між неурядовими організаціями та Парламентом могло б привести до розширення участі громадян у суспільному житті та в здійсненні контролю за діяльністю інституційних органів.

Головна програма співробітництва в цьому секторі – Спільна програма РС/ЄК «Формування мережі лідерів громадянського суспільства в Україні, Молдові й країнах Південного Кавказу» на 2008–2009 рр. – спрямована на зміцнення громадянського суспільства в Україні й на його залучення до розв'язання політичних, соціальних, культурних та інших проблем країни. Її метою є сприяння формуванню покоління лідерів громадянського суспільства, які уміли би виступати за демократичні зміни в політиці та утверджувати європейські стандарти в тому, що стосується демократії, прав людини та верховенства права в Україні.

У цьому напрямку здійснюються або пропонується здійснити такі проекти й заходи:

4.1. Місцева демократія

Проект 1. Місцева та регіональна демократія

Тривалість: січень 2008 – грудень 2008
Статус реалізації: триваючий проект
Цілі:

надання на початковому етапі підтримки триваючим законодавчим реформам у царині місцевого врядування та політики регіонального розвитку в Україні, зокрема з огляду на розробку подальших заходів, спрямованих на розвиток правової бази для формування більш сильного й життєздатного місцевого та регіонального самоврядування (див. проекти 2 і 3 нижче).

Проект 2. Розвиток законодавства щодо місцевого самоврядування та виважене розмежування компетенції

Тривалість: 36 місяців

Статус реалізації: проект запропоновано
Партнери: Міністерство регіонального розвитку та будівництва, Верховна Рада (Комісія з питань будівництва, містобудування, житлово-комунального господарства та регіональної політики), Фонд місцевого самоврядування, Асоціація місцевих влад

Цілі:

детальна розробка (і наступне втілення в життя) послідовної стратегії децентралізації та ухвалення плану дій у сфері реформування місцевого самоврядування, включаючи підготовку масштабної адміністративно-територіальної реформи (зокрема за допомогою створення платформи для інституційного діалогу щодо цієї проблеми) і (за потреби) проектів законодавства про місто Севастополь і про столицю;

осучаснення системи місцевих фінансів та міжбюджетних відносин, включаючи експертизу та допомогу в аналізі законодавства про місцеві податки й збори, муніципальну власність, оподаткування землі, Земельного та Бюджетного кодексів;

розробка проектів законів та підзаконних актів, потрібних для посилення правового статусу та захисту обраних членів місцевих рад і мерів;

розвиток міжмуніципального співробітництва;

розробка ефективної стратегії регіонального розвитку;

надання допомоги в реалізації Національної реформи житлово-комунального господарства.

Проект 3. Посилення потенціалу місцевих органів влади

Тривалість: 36 місяців
Статус реалізації: проект запропоновано
Партнери: Міністерство регіонального розвитку та будівництва, Фонд місцевого самоврядування, Асоціація місцевих влад

Цілі:

розробка Національної стратегії навчання для органів місцевого врядування на основі Аналізу навчальних потреб у процесі взаємодії та з використанням методу, включеного в Інструментарій № 1 Центру експертиз;

реалізація Програми передового досвіду, спрямованої на визначення, відзначення та поширення кращих зразків роботи місцевих влад України в царині транскордонного співробітництва (а, можливо, в кількох інших напрямках, що їх визначають зацікавлені сторони на місцях);

реалізація програми керування ефективністю, спрямованої на забезпечення спроможності місцевих влад визначати показники ефективності та створювати систему, що допомагала б їм користуватися її результатами та, надихаючись досвідом колег, підвищувати ефективність праці при виконанні їхніх функцій та наданні послуг громадянам.

Проект 4. Сталий просторовий розвиток та регіональне планування

Тривалість: 2009 – 2010
Статус реалізації: проект запропоновано
Партнери: Міністерство регіонального розвитку та будівництва
Цілі:

заохочення нового проекту Європейської конференції міністрів, відповідальних за просторове та регіональне планування (СЕМАТ) «Регіон інновацій» в Україні, спрямованого на підтримку сталого просторового розвитку відповідно до рекомендації Rec(2002)1 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам «Про керівні принципи сталого просторового розвитку на європейському континенті» (GPSSDEC);

реалізація Ініціативи щодо сталого просторового розвитку в басейні ріки Тиса, підписаної в Любляні 16 вересня 2007 року, і Декларації про співробітництво в басейні ріки Тиса (Румунія, Сербія, Словаччина, Угорщина, Україна і Чорногорія), СЕМАТ «Регіон інновацій».

4.2. Громадянське суспільство

Проект 1. Формування та розвиток мережі лідерів громадянського суспільства в країнах Південного Кавказу, в Україні й Молдові (регіональна програма)

Тривалість: січень 2008 – грудень 2009
Статус реалізації: триваючий проект
Партнери: Центр комплексних досліджень, Міжнародний фонд «Відродження», Лабораторія законодавчих ініціатив
Загальна мета:

сприяння формуванню покоління лідерів громадянського суспільства, здатних виступати за зміни демократичної політики на національному рівні й у ширшому регіональному контексті.

Конкретні цілі:

поглиблення знання лідерів громадянського суспільства про європейські демократичні процеси, стандарти та цінності з метою вдосконалення їхніх організаційних і комунікативних навичок;

сприяння формуванню мережі контактів, міжгалузевих та міжнародних партнерських зв'язків за допомогою Мережі лідерів громадянського суспільства.

4.3 Посилення кадрового потенціалу

Проект 1. Мережа шкіл політичних студій

Тривалість: січень 2008 – грудень 2009
Статус реалізації: триваючий проект
Цілі:

сприяння активній участі в суспільному житті та демократичних процесах в усіх секторах суспільства за допомогою:

опанування навичок та обміну корисним досвідом;

співробітництва між Конференцією міжнародних НУО та іншими органами Ради Європи;

навчання молодих лідерів та консолідації мережі шкіл політичних студій та їхніх випускників.

V. СПРИЯННЯ СОЦІАЛЬНІЙ ЄДНОСТІ («Програма соціальної єдності для України»)

Відповідно до однієї з основних рекомендацій Робочої групи високого рівня з питань соціальної єдності та за політичної підтримки українського Прем'єр-міністра, Україна висловила готовність розгорнути пілотний проект у царині соціальної єдності – «Програму соціальної єдності для України». Ця Програма охоплює багато пов'язаних із соціальною єдністю проблем, що мають значення для країни, і є невід'ємною частиною Плану дій (входить до нього як окрема глава).

З метою визначення пріоритетних напрямків, які буде включено в Програму, українським органам влади був надісланий для розгляду, а згодом із ними погоджений попередній перелік її компонентів.

Україна ратифікувала переглянуту Європейську соціальну хартію 21 грудня 2006 року й незабаром їй доведеться втілювати в життя рекомендації першого звіту Європейського комітету із соціальних прав. Як пріоритет для українських органів влади було оголошене підписання/ратифікацію Європейського кодексу соціального забезпечення як доповнення до Соціальної хартії.

Розробка концепції та практики участі громадян і пацієнтів у процесі ухвалення рішень, що мають стосунок до охорони здоров'я, є для України новим завданням. Виходячи з відповідної рекомендації Комітету міністрів, Рада Європи могла би посприяти Україні в її розв'язанні. Крім того, українські органи влади відчувають у цій царині потребу в Національному плані дій з забезпечення пацієнтів, допомогу в розробці проекту якого могла б також надати РЄ.

Керування міграційними процесами – це ще одне важливе завдання для України, і в цьому зв'язку РЄ може запропонувати практичні рекомендації та підтримку на таких напрямках, як розробка політики реінтеграції й посилення потенціалу національної міграційної служби.

Здійснення Плану дій РЄ для вирішення проблем людей з особливими потребами сприятиме в Україні підвищенню рівня захисту таких осіб.

Щодо ромів, то з огляду на попередні досягнення у справі формування певного потенціалу завдяки Спільній програмі РЄ/ЄК, тепер було б пріоритетним забезпечити сталість української політики стосовно ромів, зокрема за допомогою розробки та здійснення Національного плану заходів для ромів.

У цій галузі здійснюються або запропоновано здійснити такі проекти й заходи:

5.1. Європейська соціальна хартія

Проект 1. Підвищення рівня захисту та дотримання прав людини завдяки посиленню потенціалу окремих цільових груп (правники: судді, прокурори, адвокати) та інститутів України щодо використання в повсякденній роботі європейських стандартів і норм у царині прав людини

<i>Тривалість:</i>	грудень 2006 – грудень 2008
<i>Статус реалізації:</i>	триваючий проект
<i>Партнери:</i>	Міністерство праці та соціальної політики, Міністерство юстиції та інші органи державної влади
<i>Цілі:</i>	

підвищення рівня європейської культури прав людини в країнах Південного Кавказу й Україні з огляду на їхнє прагнення ввійти до складу Європейського Союзу або встановити тісніші зв'язки з ним шляхом удосконалення освіти, навчання, моніторингу й обізнаності щодо європейських стандартів прав людини та посилення дієвості міжнародних механізмів захисту прав людини, зокрема завдяки сприянню дотриманню та реалізації положень Європейської соціальної хартії (переглянутої);

підвищення рівня захисту та дотримання прав людини завдяки зміцненню законодавчої бази й посиленню потенціалу окремих цільових груп та інститутів України щодо використання в повсякденній роботі європейських стандартів і норм у царині прав людини

Проект 2. Імплементация Європейської соціальної хартії (переглянутої)

<i>Тривалість:</i>	24 місяці
<i>Статус реалізації:</i>	проект запропоновано
<i>Партнери:</i>	головний партнер Міністерство праці та соціальної політики, але будуть залучені інші установи та організації
<i>Цілі:</i>	

забезпечення належних та своєчасних заходів реагування у відповідь на перші Висновки Європейського комітету із соціальних прав відносно України (очікуються наприкінці 2009 р.) та підтримка в підготовці подальших щорічних звітів;

в рамках Спільної програми «Сприяння культурі прав людини в Україні і країнах Південного Кавказу» було надано допомогу в складанні першого національного звіту. В 2009 році будуть оприлюднені перші Висновки Європейського комітету із соціальних прав щодо виконання Україною Соціальної хартії (переглянутої). Відтак необхідно надати допомогу з метою здійснення заходів на основі цих Висновків (внесення поправок до законодавства, змін в адміністративну практику тощо). Допомогу може бути надано і в складанні наступних національних звітів – Україна має представити черговий звіт 31 жовтня 2009 року;

підготовка до прийняття Україною додаткових положень та документів Хартії (переглянутої) у міру здійснення в Україні економіко-соціальних реформ;

Україна прийняла 74 пункти з 98 переглянутої Хартії. З огляду на те, що реформи тривають, може знадобитися допомога для підтримки прийняття додаткових інструментів Хартії;

можливе надання допомоги в підготовці до підписання й ратифікації Україною процедури колективних скарг, що дозволить соціальним партнерам, неурядовим організаціям і міжнародним НУО відігравати безпосередню роль у забезпеченні дотримання стандартів Хартії.

5.2. Європейський Кодекс соціального забезпечення

Проект 1. Формування сучасної системи соціального забезпечення відповідно до європейських стандартів і норм (включаючи розробку відповідних рекомендацій щодо законодавчих дій та керівних принципів політики, а також навчання соціальних працівників); підготовка до підписання/ратифікації Європейського Кодексу соціального забезпечення

Тривалість: січень 2008 – грудень 2011
Статус реалізації: триваючий проект
Партнери: Міністерство праці та соціальної політики, інші органи державної влади, Міжнародна організація праці (МОП)

Цілі:

посилення соціального захисту в державах-членах відповідно до документів РЄ з питань соціального забезпечення (Європейський Кодекс соціального забезпечення, Європейська Конвенція про соціальне забезпечення та інші інструменти координації);

зміцнення прав на соціальне забезпечення як важливих чинників соціальної єдності;

навчання соціальних працівників.

5.3. Підвищення рівня поінформованості щодо соціальної єдності

Проект 1. Підвищення рівня поінформованості щодо соціальної єдності

Тривалість: січень 2008 – грудень 2011
Статус реалізації: триваючий проект
Партнери: Міністерство праці та соціальної політики, інші органи державної влади, НУО

Цілі:

переклад, публікація та презентація в Україні основних документів РЄ: Стратегії соціальної єдності, Звіту Робочої групи високого рівня (РГВР) про соціальну єдність, Плану дій для вирішення проблем людей з особливими потребами, Довідника показників соціальної єдності, відповідних Рекомендацій Комітету міністрів, основних доповідей.

5.4. Розробка концепції та практики участі громадян і пацієнтів у процесі ухвалення рішень, що мають стосунок до охорони здоров'я, та підготовка проекту Національного плану дій на убезпечення пацієнтів

Проект 1. Розробка концепції та практики участі громадян і пацієнтів у процесі ухвалення рішень, що

НУО

Цілі:

надання допомоги Україні в процесах:

аналізу існуючого законодавства, політики та практики в зіставленні з моделлю Плану дій РС для вирішення проблем людей з особливими потребами;

визначення напрямів, де необхідно досягти просування вперед та здійснити конкретні заходи;

розробки національних стратегій або планів дій з метою пропаганди національної програми заходів відповідно до Плану дій РС для вирішення проблем людей з особливими потребами;

залучення до участі в цьому процесі українських та інших європейських неурядових організацій.

5.7. Розробка та здійснення комплексного Національного плану для ромів

Проект 1. Досягнення мети дієвого соціального включення ромів: прийняття та реалізація комплексних національних планів для ромів в Україні

Тривалість: 2 роки (січень 2009 – грудень 2010): 1 рік на прийняття Плану дій та 1 рік на вивчення першої доповіді за результатами моніторингу.

Статус реалізації: пропозиція

Партнери: Державний комітет у справах національностей та релігій, інші органи державної влади, НУО

Цілі:

забезпечити органи державної влади інструментарієм для прийняття та ефективного виконання національного плану для ромів в царині забезпечення житлом, освіти, працевлаштування та охорони здоров'я. Проект допоможе (центральним та місцевим) органам влади України в розробці національного плану для ромів та сприятиме наданню ромам прав, на рівні міжнародних стандартів у царині прав людини, на участь [у суспільному житті]. Охоплено такі пріоритетні питання, як:

захист та зміцнення прав людини й прав ромів за допомогою виконання національного плану для ромів;

інтеграція європейських стандартів у систему захисту прав людини та національних меншин;

заохочення міжкультурного діалогу та міжетнічного порозуміння, зокрема між державними службовцями та лідерами неурядових організацій ромів;

навчання працівників органів місцевої влади щодо їхньої ролі в здійсненні національних стратегій для ромів та посилення їхнього потенціалу в царині моніторингу та оцінки виконання національних планів;

формування національних і/або регіональних мереж ромів-експертів у різних галузях, у яких здійснюються заходи національних планів для ромів (охорона здоров'я, освіта тощо).

VI. МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ, КУЛЬТУРА, ОСВІТА, МОЛОДЬ ТА СПОРТ

Співробітництво з Україною в царині міжкультурного діалогу розвивається за допомогою міжурядових, двосторонніх та регіональних заходів у таких сферах, як освіта, культура й спадщина, молодіжна політика та спорт. Наголос у цьому співробітництві робиться зокрема на освітніх реформах і розробці політики в сфері української освіти й систем/ закладів вищої освіти; на політику й технічне сприяння в сфері управління розмаїттям у культурі й спадщині; на розвиток механізмів сталого містобудування, а також на наданні допомоги в розробці молодіжної політики України й розширенні участі молоді в житті країни.

У цій галузі здійснюються або пропонуються для здійснення такі проекти й заходи:

6.1. Міжкультурний діалог за допомогою освіти

Проект 1. Керування міжкультурним та міжконфесійним розмаїттям за допомогою освіти – регіональний проект

Тривалість: грудень 2006 – грудень 2008
Статус реалізації: триваючий проект
Цілі:

запровадження нових керівних принципів освітньої політики та практики в питаннях, пов'язаних з поводженням із культурною та релігійною розмаїттю на всіх рівнях освіти;

створення умов для того, щоб заклади освіти могли з користю для себе засвоювати досвід один одного, та реалізація кращих європейських зразків у царині міжкультурного та міжконфесійного діалогу;

створення умов для того, щоб фахівці в галузі освіти мали змогу розробляти комплексні методичні рекомендації з теми «Викладання історії заради примирення та терпимості» з використанням нових інтерактивних методик, таких як багаторакурсність.

Проект 2. Освіта щодо громадянства

Тривалість: січень 2008 – грудень 2008
Статус реалізації: триваючий проект
Партнери: Міністерство освіти, НУО «Вчителі за демократію та партнерство»
Цілі:

допомога державам-членам у розробці освітньої політики та практики на основі цінностей та стандартів Ради Європи з метою сприяння демократичній культурі, правам людини, соціальній єдності та міжкультурному взаєморозумінню;

формування європейського освітнього простору та утвердження якісної освіти для всіх;

розробка Посібника із забезпечення якісної освіти щодо демократичного громадянства (ОДГ) в українських школах на основі результатів пілотного проекту, здійсненого в 2007 р.

Проект 3. Європейська ідентичність та освіта (Європейський простір вищої освіти)

Тривалість: січень 2008 – грудень 2010

Статус реалізації: триваючий проект

Цілі:

здійснення реформи вищої освіти в Україні на основі європейських стандартів та передового досвіду, зокрема в царині законодавчого забезпечення, визнання кваліфікацій, розроблення кваліфікаційних вимог та забезпечення якості, відповідно до Болонських принципів, які передбачають формування європейського простору вищої освіти до 2010 року;

з огляду на роль Ради Європи в просуванні структурних реформ вищої освіти взагалі й у сприянні обміну досвідом при розробленні кваліфікаційних вимог, зокрема:

надати експертну допомогу з метою прискорення розроблення кваліфікаційних вимог в Україні як необхідного інструмента реформування вищої освіти та важливої складової частини створення Європейського простору вищої освіти до 2010 року;

надати експертну допомогу у формуванні національної правової бази, що повністю відображає принцип університетської автономії;

надати експертну допомогу в забезпеченні справедливого механізму визнання кваліфікацій, що сприяло б мобільності студентів;

впровадити чесну та прозору національну процедуру іспитів при вступі до вищих навчальних закладів.

Проект 4. Викладання історії

Тривалість: січень 2008 – грудень 2011

Статус реалізації: триваючий проект

Партнери: Міністерство освіти, Інститут міжнародних досліджень навчальних матеріалів ім. Георга Еккерта

Цілі:

загальна мета полягає в підтримці реформи викладання історії в Україні з метою гармонізації національної освітньої системи з європейськими стандартами та сприянні молодому поколінню в здобутті навичок, необхідних для життя й формування партнерських відносин у сучасному багатокультурному суспільстві.

Заходи охоплюють такі напрямки: розробка нових навчальних матеріалів та ресурсів; підготовка керівних принципів створення нової системи базової професійної освіти й підвищення

кваліфікації викладачів; розробка нових методів викладання історії на основі багаторакурсного підходу й поваги до інших; інтеграція новаторських і таких, що спрямовані на формування навичок, методів викладання історії в сучасних школах.

Проект 5. Створення стислих характеристик політики в сфері мовної освіти

Тривалість: червень 2008 – грудень 2011
Статус реалізації: планується
Цілі:

допомога державам-членам у процесі аналізу їхньої політики мовної освіти шляхом надання можливості провести самооцінку їхньої політики в дусі діалогу з експертами Ради Європи та з метою зосередження уваги на можливих змінах політики в країні в майбутньому. Процес стосується до всіх мов у сфері освіти: мов викладання в школі, вивчення нових мов та мов меншин.

Процес передбачає здійснення кількох взаємозалежних кроків:

підготовку органами влади національної доповіді, що описує й аналізує поточну політику й обрисовує загалом нові або заплановані ініціативи;

ознайомлювальний візит групи експертів Ради Європи та підготовка доповіді експертів у консультації з органами влади;

«круглий стіл» або зустріч в іншому форматі з метою поглиблення згаданого аналізу;

спільний випуск групою експертів Ради Європи орієнтованого на майбутнє Профілю політики в сфері мовної освіти .

Профіль може стати в пригоді як база для планування курсу реформ.

Проект 6. Міжкультурна освіта в країнах Південного Кавказу та Україні: від підвищення обізнаності до практичної реалізації в школах

Тривалість: січень 2009 – грудень 2010
Статус реалізації: продовження Проекту 1 «Керування міжкультурним та міжконфесійним розмаїттям за допомогою освіти – регіональний проект». Буде запропонований Європейській Комісії для спільного виконання

Цілі:

забезпечити через серію нових або додаткових заходів стабільність результатів, отриманих у початковому проекті:

шляхом підвищення обізнаності щодо різних вимірів міжкультурної освіти в кожній країні -бенефіціарії;

шляхом узгодження та перевірки матеріалів, отриманих у початковому проекті, в пілотних школах;

за допомогою підготовки а поширення аналітичної публікації щодо підсумків та досвіду, отриманих у початковому проекті.

Особливу увагу слід приділити неформальній освіті, а також залученню громадянського суспільства та НУО.

Проект 7. Зміцнення національного потенціалу для розробки, здійснення, моніторингу та поширення інформації про національну політику щодо ромів та подолання негативних стереотипів, з якими стикаються роми

Тривалість: січень 2008 – березень 2009
Статус реалізації: триваючий проект
Партнери: Верховна Рада, Уряд, НУО
Цілі:

забезпечення навчання та надання рекомендацій щодо політики, пов'язаної із ромами, а також організація кампанії з підвищення обізнаності з метою поліпшення міжетнічного взаєморозуміння.

6.2. Захист та сприяння культурному й природному розмаїттю

Проект 1. Багатокультурні міста: управління та політика щодо різних громад

Тривалість: січень 2008 – грудень 2010
Статус реалізації: триваючий проект
Партнери: м. Мелітополь, Центр розвитку «Демократія через культуру», м. Київ
Цілі:

розробка в м. Мелітополі стратегії міста в сфері управління розмаїтістю як моделі міської модернізації за допомогою якісного перетворення відносин між культурними громадами та розробки муніципальної політики під міжкультурним кутом зору. Збільшення потенціалу міста в сфері розвитку, інвестицій та туризму за допомогою інноваційних міжкультурних проектів.

Регіональне співробітництво й допомога

Регіональні програми Ради Європи сприяють міжнародному співробітництву та спільному використанню спеціального досвіду. Вони надають пряму допомогу державам-членам за такими напрямками, як поліпшення керівництва й управління в царині культури та культурної і природної спадщини. Цільові пілотні проекти призначено для надання підтримки регіональним зусиллям, спрямованим на сталий розвиток громад, зокрема в тих царинах, де питання культури й спадщини мають основоположне значення для врегулювання конфліктів, встановлення довіри та розвитку.

Проект 2. Київська ініціатива – регіональна програма

Київська ініціатива – це регіональна трансверсальна програма культурного співробітництва між п'ятьма країнами – Азербайджаном, Вірменією, Грузією, Молдовою й Україною. Вона відображає бачення сталого розвитку, якого дотримується Рада Європи і яке

враховує питання культури, спадщини, захисту навколишнього середовища та містобудування в їхньому взаємозв'язку, а також сприяє формуванню міжсекторального підходу до управління культурною й культурною спадщиною за допомогою багатостороннього регіонального співробітництва.

Тривалість: січень 2008 – грудень 2009
Статус реалізації: триваючий проект
Головна мета:

надання технічної допомоги державам-членам у розробці й проведенні комплексної політики та стратегії управління у відповідності до стандартів Ради Європи в сферах культури та культурної і природної спадщини.

Конкретні цілі:

сприяння українським органам влади в доопрацюванні та прийнятті загальнополітичного мандата й ТЗ на пілотні проекти;

розгортання чотирьох трансверсальних пілотних проектів з таких проблем: управління спадщиною, туристичні обміни з метою ознайомлення з культурою вина, транскордонна кінокультура й культурна політика та обміни;

організація тренінгів щодо кожного пілотного проекту.

6.3. Політика щодо молоді

Проект 1. Освіта з прав людини для дітей та молоді

Обґрунтування проекту: У той час як в 2008 році має з'явитися українська версія посібника із прав людини «COMPASS», потрібно починати роботу над перекладом українською мовою «COMPASITO» – дитячої версії посібника. Також пропонується організувати в країні в 2009 р. національний навчальний курс з прав людини.

Тривалість: 1 рік
Партнери: Міністерство у справах сім'ї, молоді та спорту, Український молодіжний форум (молодіжні НУО)

Цілі:

переклад українською мовою навчального посібника з освіти з прав людини – «COMPASITO» та його розповсюдження серед суб'єктів молодіжної політики в країні;

організація навчання лідерів українських неурядових молодіжних організацій та інших гравців на молодіжній ниві, присвяченого розвитку освіти з прав людини для молоді з використанням посібників «КОМПАС» і «COMPASITO».

Проект 2. Навчальний курс у форматі 50/50 для представників українських неурядових молодіжних організацій та державних службовців, відповідальних за молодіжні питання

Обґрунтування проекту:

В 2008 р. в Страсбурзі має бути організовано навчальний курс у форматі 50/50 для представників українських молодіжних НУО та державних службовців, що беруть участь у роботі з молоддю й політиці щодо молоді на місцевому та регіональному рівнях, з метою їх ознайомлення з роботою Ради Європи в молодіжній сфері, зокрема, з питань освіти з прав людини, участі молоді в житті суспільства й неформального навчання. 50/50 – значить, що половина учасників є представниками молодіжних НУО, а друга половина – державні службовці (разом 25-30 учасників).

Тривалість:

грудень 2008

Цілі:

тренінги для лідерів молодіжних НУО та державних службовців у справах молоді (на національному та місцевому рівнях) з метою їх ознайомлення з політикою щодо молоді та роботою Ради Європи в царині освіти молоді з прав людини;

розвиток партнерських зв'язків та співробітництва в цих питаннях між органами влади та громадянським суспільством.

Проект 3. Міжнародний огляд української політики щодо молоді

Обґрунтування проекту:

Захід у продовження консультативної місії з питань політики щодо молоді в Україну в 2007 р., що визначила пріоритетні напрямки для майбутнього розвитку політики щодо молоді в країні. Крім того, з урахуванням того, що наступна Конференція міністрів у справах молоді проведеться в Києві (жовтень 2008 р.), могло б бути доречно дати додатковий імпульс розвитку співпраці з Україною (Київський процес), починаючи зі здійснення міжнародного огляду національної політики щодо молоді (2009 або 2010 р.).

Тривалість:

1,5 року

Ціль:

проведення аналізу української політики щодо молоді для підготовки рекомендацій та розробки відповідних додаткових заходів/підтримки.

6.4. Спорт

Проект 1. Зміцнення та консолідація національної політики в сфері спорту з метою забезпечення оптимальної політико-правової бази для проведення турніру УЄФА Євро–2012 відповідно до міжнародних стандартів

Обґрунтування проекту:

Україна разом з Польщею є організаторами чемпіонату УЄФА Євро–2012.

Тривалість:

2008 – 2012 рр.

Статус реалізації:

триваючий проект

Партнери:

Підрозділи РЄ: Конвенція проти насильства з боку глядачів/ Антидопінгова конвенція/ Часткова розширена угода про спорт (за умови приєднання України до Часткової угоди)/ Молодіжний сектор/ можлива співпраця з Європейською комісією проти расизму та нетерпимості (ECRI)

Інші можливі партнери:

УЄФА, Європейський Союз (ЄС)

Цілі:

ретельний моніторинг виконання Конвенції про насильство з боку глядачів шляхом здійснення візиту з метою оцінки, за результатами якого будуть надані конкретні рекомендації;

сприяння в підготовці й організації великої спортивної події відповідно до принципів належного керування в спорті та освіченого розуміння концепції «автономії спорту»;

допомога в розвитку в Україні програм виховання вболівальників та організації зв'язків неурядових організацій з міжнародними проектами;

створення та здійснення загального плану міжнародного співробітництва, пов'язаного з підготовкою до Євро-2012, разом з органами влади Польщі, Радою Європи, УЄФА й ЄС;

організація підготовчих та координаційних зустрічей перед турніром, а також засідання з метою оцінки міжнародного співробітництва після його проведення;

надання консультативної допомоги органам влади України в розробці антидопінгової політики.